

**Міністерство освіти і науки України
Міністерство соціальної політики України**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки України
від « 11 » травня 2019 р. №645

***Стандарт професійної
(професійно-технічної) освіти***

СП(ПТ)О 6141.ОА.02.00 - 2019
(позначення стандарту)

Професія: Лісоруб

Код: 6141

Професійні кваліфікації: лісоруб 2-го розряду;
лісоруб 3-го розряду;
лісоруб 4-го розряду;
лісоруб 5-го розряду;
лісоруб 6-го розряду

Видання офіційне
Київ 2019

Інформація про робочу групу

Розробники

Багмут О. М. – завідувач сектору наукового та навчально-методичного забезпечення модернізації змісту професійної освіти ІМЗО МОН України.

Дорош В. С. – директор Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Вінницькій області.

Слічний Ю. О. – методист Навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Вінницькій області.

Ковальчук В. М. – заступник директора з НВР ДПТНЗ «Хмельницький аграрний центр ПТО».

Куца О. В. – заступник директора з НВР ВПУ№41 м. Тульчин;

Куценко С. Б. – викладач спецдисциплін ДПТНЗ «Хмельницький аграрний центр ПТО».

Пантелейчук О. А. – викладач спецдисциплін ВПУ № 41 м. Тульчин.

Поліщук В. А. – директор ДП «Тульчинське лісомисливське господарство».

Сторожук І. І. – лісничий ДП «Хмельницький райагроліс».

Колесник В. Г. – заступник начальника Хмельницького обласного управління лісового та мисливського господарства, головний інженер.

Стасюк М. П. – методист Хмельницького обласного науково-методичного центру професійно-технічної освіти та підвищення кваліфікації кадрів.

Наукові консультанти

Паржницький В. В. – начальник відділу наукового та навчально-методичного забезпечення змісту професійної освіти ІМЗО МОН України, канд. пед. наук.

Мусійовський А. Й. – головний спеціаліст Відділу використання лісових ресурсів Державного агентства лісових ресурсів України.

Літературний редактор

Лобанова О. М. – викладач української мови та літератури ВПУ№41 м. Тульчин.

Технічний редактор

Кайтановська О. М. – науковий співробітник відділу наукового та навчально-методичного забезпечення змісту професійної освіти ІМЗО МОН України.

Керівники робочої групи

Шумік І. В. – генеральний директор директорату професійної освіти Міністерства освіти і науки України.

Кучинський М. С. – начальник головного управління професійної освіти директорату професійної освіти Міністерства освіти і науки України.

Загальні положення

Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти (далі – СП(ПТ)О) з професії 6141 Лісоруб розроблено відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про професійний розвиток працівників», «Про зайнятість населення», «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності», постанови Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 1077 «Про затвердження Плану заходів із впровадження Національної рамки кваліфікацій на 2016-2020 роки», розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275-р «Про затвердження середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року», кваліфікаційної характеристики затвердженої першим заступником голови Державного агентства лісових ресурсів Я. І. Макарчуком від 12.09.2013 р. та інших нормативно-правових документів і є обов'язковим для виконання всіма закладами професійної (професійно-технічної) освіти, підприємствами, установами та організаціями, незалежно від їх підпорядкування та форми власності, що здійснюють (або забезпечують) підготовку (підвищення професійної кваліфікації, перепідготовку) кваліфікованих робітників.

Стандарт професійної (професійно-технічної) освіти містить:

- титульну сторінку;
- інформацію про робочу групу з розроблення СП(ПТ)О;
- загальні вимоги щодо реалізації СП(ПТ)О;
- загальнопрофесійний навчальний блок;
- перелік навчальних модулів та професійних компетентностей;
- перелік ключових компетентностей;
- умовні позначення, що використовуються в СП(ПТ)О;
- сферу професійної діяльності випускника;
- специфічні вимоги до робітника з даної професії;
- вимоги до кожної професійної кваліфікації.

Загальні вимоги щодо реалізації СП(ПТ)О

Підготовка кваліфікованих робітників за професією 6141 Лісоруб включає первинну професійну підготовку, перепідготовку та підвищення професійної кваліфікації. Підготовка за кожною професійною кваліфікацією ґрунтується на компетентністному підході та структурується за модульним принципом. Навчальний модуль – логічно завершена складова СП(ПТ)О, що формується на основі кваліфікаційної характеристики (далі – КХ) та/або, за наявності, професійного стандарту (далі – ПС), потреб роботодавців, сучасних технологій та новітніх матеріалів.

Структура навчального модуля включає перелік компетентностей та їх зміст. Засвоєння навчального модуля може підтверджуватися відповідним документом (сертифікат/посвідчення/свідоцтво), що видається закладом професійної (професійно-технічної) освіти.

СП(ПТ)О визначає три групи компетентностей: загальнопрофесійні, ключові та професійні. Компетентність/компетентності – здатність особи до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, уміння, морально-етичні цінності та інші особистісні якості.

Загальнопрофесійні компетентності – знання та уміння, що є загальними (спільними) для професії. Якщо навчання здійснюється безперервно на декілька професійних кваліфікацій, то загальнопрофесійні компетентності набуваються один раз – перед оволодінням навчальним матеріалом початкової професійної кваліфікації.

Ключові компетентності – загальні здібності й уміння (психологічні, когнітивні, соціально-особистісні, інформаційні, комунікативні), що дають змогу особі розуміти ситуацію, досягати успіху в особистісному і професійному житті, набувати соціальної самостійності та забезпечують ефективну професійну й міжособистісну взаємодію (набуваються впродовж всього терміну навчання поза робочим навчальним планом).

Професійні компетентності – знання та уміння особи, які дають їй змогу виконувати трудові функції, швидко адаптуватися до змін у професійній діяльності та є складовими відповідної професійної кваліфікації.

У закладах професійної (професійно-технічної) освіти тривалість первинної професійної підготовки встановлюється відповідно до професійної кваліфікації, яку набуває здобувач освіти, що визначається робочим навчальним планом.

При організації підвищення професійної кваліфікації, перепідготовки або професійної підготовки на виробництві строк професійного навчання визначається за результатами вхідного контролю. Вхідний контроль знань, умінь та навичок здійснюється відповідно до законодавства.

Навчальний час здобувача освіти визначається обліковими одиницями часу, передбаченого для виконання навчальних програм професійної (професійно-технічної) освіти.

Обліковими одиницями навчального часу є:

академічна година тривалістю 45 хвилин;

урок виробничого навчання, тривалість якого не перевищує 6 академічних годин;

навчальний день, тривалість якого не перевищує 8 академічних годин;

навчальний тиждень, тривалість якого не перевищує 36 академічних годин.

Навчальний (робочий) час здобувача освіти в період проходження виробничої практики встановлюється залежно від режиму роботи підприємства, установи, організації відповідно до законодавства.

Професійно-практична підготовка здійснюється в навчальних майстернях, лабораторіях, на навчальних полігонах, навчально-виробничих дільницях та безпосередньо на робочих місцях підприємств.

Вимоги до кожної професійної кваліфікації включають:

кваліфікаційну характеристику;

вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівня, професійної кваліфікації осіб;

типову навчальну програму;

типовий навчальний план;

перелік основних засобів навчання.

Типова програма підготовки кваліфікованих робітників для кожної професійної кваліфікації визначає перелік навчальних модулів, перелік та зміст професійних компетентностей.

Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників для кожної професійної кваліфікації включає розподіл навчального навантаження між загальнопрофесійною, професійно-теоретичною та професійно-практичною підготовкою; консультації; кваліфікаційну атестацію. У типовому навчальному плані визначено загальну кількість годин для оволодіння професійною кваліфікацією та розподіл годин між навчальними модулями.

Робочі навчальні плани та програми для підготовки кваліфікованих робітників розробляються закладами професійної (професійно-технічної) освіти за погодженням з роботодавцями та органами управління освітою на основі типових навчальних планів та типових навчальних програм.

Робочі навчальні плани підготовки кваліфікованих робітників визначають графік навчального процесу, навчальні предмети, їх погодинний розподіл та співвідношення між загальнопрофесійною, професійно-теоретичною та професійно-практичною підготовкою.

Робочі навчальні програми для підготовки кваліфікованих робітників визначають зміст навчальних предметів відповідно до компетентностей та тематичний погодинний розподіл відповідно до робочих навчальних планів.

Перелік основних засобів навчання за кожною професійною кваліфікацією розроблено відповідно до потреб роботодавців, сучасних технологій та матеріалів.

За результатами здобуття кожної професійної кваліфікації проводиться державна або проміжна (поетапна) кваліфікаційна атестація, що передбачає оцінювання набутих компетентностей й визначається параметрами: «знає – не знає»; «уміє – не вміє». Поточне оцінювання проводиться відповідно до чинної нормативно-правової бази.

Заклади професійної (професійно-технічної) освіти, органи управління освітою, засновники організують та здійснюють поточний, тематичний, проміжний і вихідний контроль знань, умінь та навичок здобувача освіти, їх кваліфікаційну атестацію. Представники роботодавців, їх організацій та об'єднань долучаються до тематичного, вихідного контролю знань, умінь та навичок здобувачів освіти та безпосередньо беруть участь у кваліфікаційній атестації.

Після завершення навчання кожен здобувач освіти повинен уміти самостійно виконувати всі роботи, передбачені кваліфікаційною характеристикою, технологічними умовами і нормами, встановленими в галузі.

Навчання з охорони праці проводиться відповідно до вимог чинного законодавства про охорону праці. При складанні робочих навчальних планів та програм необхідно врахувати, що для початкового навчання (професійної підготовки) на теоретичну частину предмета «охорона праці», що входить до загальнопрофесійного блоку, потрібно виділити не менше 30 годин навчального часу, а при підвищенні професійної кваліфікації та перепідготовці – не менше 15 годин навчального часу (п.2.3. Типового положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом Державного комітету України з нагляду за охороною праці від 26.01.2005 [№ 15](#),

zareestrowanogo v Ministerstvi yustitsii Ukraini 15.02.2005 za № 231/10511 (iz zminami).

Vivchennya specifichnih profesijnih pitan' z oхoroni praci neobхidno zdийsnюvati v kursah profesijno-technichnih ta zagal'noprofesijnih predmetiv z metoю poednannya tehnologichnoї pidgotovki z pidgotovkoю z oхoroni praci, a roboci navchal'ni programmi cix navchal'nih predmetiv povinni vключati vidpovidni pitan'ya bezpeki praci.

Do samostijnogo виконання робіт здобувачі освіти допускаються лише після навчання й перевірки знань з охорони праці.

Кваліфікаційна пробна робота проводиться за рахунок часу, відведеного на виробничу практику. Перелік кваліфікаційних пробних робіт розробляється закладами професійної (професійно-технічної) освіти, підприємствами, установами та організаціями відповідно до вимог кваліфікаційних характеристик, потреб роботодавців, сучасних технологій та новітніх матеріалів.

Критерії кваліфікаційної атестації випускників розробляються закладом професійної (професійно-технічної) освіти разом з роботодавцями і ґрунтуються на компетентнісному підході відповідно до вимог кваліфікаційної характеристики, потреб роботодавців, сучасних технологій та новітніх матеріалів і погоджуються з регіональними органами освіти.

Здобувачу освіти, який опанував освітню програму й успішно пройшов кваліфікаційну атестацію за однією професійною кваліфікацією, присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» з набутої професії та видається свідоцтво державного зразка про присвоєння (підвищення) професійної кваліфікації.

Здобувачу освіти, який опанував освітню програму й успішно пройшов кваліфікаційну атестацію за двома й більше професійними кваліфікаціями, присвоюється освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» з набутої професії та видається диплом державного зразка.

Здобувачам освіти, які достроково припинили навчання в закладі професійної (професійно-технічної) освіти, присвоюється відповідна професійна кваліфікація за результатами попередньої кваліфікаційної атестації та видається свідоцтво державного зразка про присвоєння (підвищення) професійної кваліфікації.

Умовні позначення, що використовуються в цьому СП(ПТ)О

ЗПК – загальнопрофесійна компетентність;

КК – ключова компетентність;

ПК – професійна компетентність;

ЛСР-2 – лісоруб 2-го розряду;

ЛСР-3 – лісоруб 3-го розряду;

ЛСР-4 – лісоруб 4-го розряду;

ЛСР-5 – лісоруб 5-го розряду;

ЛСР-6 – лісоруб 6-го розряду.

Сфера професійної діяльності

КВЕД ДК 009:2010: Лісозаготівлі

**Загальнопрофесійний блок
та зміст загальнопрофесійних компетентностей**

Позначення	Загальнопрофесійні компетентності	Зміст загальнопрофесійних компетентностей
ЗПК. 1	Оволодіння основами трудового законодавства	<p>Знати: основні трудові права та обов'язки працівників; положення, зміст, форми та строки укладання трудового договору; соціальні гарантії та соціальний захист, чинні на підприємстві; підстави припинення трудового договору; щорічні та додаткові відпустки.</p> <p>Уміти: застосовувати норми трудового законодавства, відстоювати власні трудові права</p>
ЗПК. 2	Оволодіння основами ринкової економіки, екології, енергозбереження	<p>Знати: сутність поняття «підприємство», основи підприємницької діяльності; організаційно-економічні форми підприємства; основні принципи нарахування заробітної плати; основи збереження та захисту екології в професійній діяльності.</p> <p>Уміти: раціонально використовувати електроенергію; проводити моніторинг цін матеріалів; розраховувати заробітну плату за простими формами оплати праці; використовувати енерго- та природозберігаючі технології</p>
ЗПК. 3	Дотримання та виконання вимог охорони праці та пожежної безпеки, виробничої санітарії	<p>Знати: правові та організаційні основи охорони праці; основи пожежної безпеки; основи електробезпеки; основи гігієни праці та виробничої санітарії; правила надання долікарської допомоги потерпілим при нещасних випадках; вимоги правил дорожнього руху</p> <p>Уміти: використовувати в разі необхідності засоби попередження та усунення непередбачених негативних явищ; володіти засобами і методами індивідуального та колективного захисту від небезпечних та шкідливих виробничих факторів; звільняти потерпілого від дії електричного струму; надавати долікарську допомогу потерпілим при нещасних випадках</p>
ЗПК. 4	Оволодіння основами лісівництва, лісової таксації, дендрології	<p>Знати: основні види шпилькових і листяних порід дерев; головні частини дерева, таксаційні показники стовбура; одиниці вимірювання в лісовій таксації; поняття про лісові сортименти; види рубок головного користування, рубок догляду за лісом, санітарних, суцільно-лісосічних рубок, їх мету, завдання, місце в реальній системі лісогосподарських заходів; заходи сприяння природному відновленню лісу.</p> <p>Уміти: визначати вид основних шпилькових і листяних порід дерев за листям, хвоєю, насінням, обмірювати та обліковувати хлисти, діловий круглий сортамент дров, хмизу.</p>
ЗПК. 5	Оволодіння основами інформаційних технологій	<p>Знати: етапи розвитку засобів інформаційної діяльності; програми для створення текстових документів, мультимедійних презентацій та публікацій; різновиди комп'ютерних мереж та принципи їх функціонування; можливості використання засобів електронно-обчислювальної техніки в сучасному виробництві радіоелектронної апаратури; системи автоматизованого проектування.</p> <p>Уміти: створювати та редагувати текстові документи, комп'ютерні презентації та публікації; здійснювати пошук у глобальній комп'ютерній мережі Internet; застосовувати засоби електронно-обчислювальної техніки для проведення необхідних розрахунків</p>

ЗПК. 6	Оволодіння основами електротехніки (тільки у 3 розряді)	Знати: основні закони електричного струму; електровимірвальні прилади і електричні виміри; електрообладнання у лісівництві; електрифіковані засоби малої механізації та переносні ліхтарі; системи автоматичного керування; виробництво, розподіл та споживання електричної енергії; основні відомості про електробезпеку; електричні засоби захисту у лісівництві
---------------	---	---

**Перелік навчальних модулів та професійних компетентностей
(ЛСР – Лісоруб 2, 3, 4, 5, 6-го розрядів)**

Навчальний модуль	Професійна компетентність	Найменування компетентності та навчального модуля
ЛСР – 2.1		Освоєння простих процесів з деревиною
	ЛСР – 2.1.1.	Виконання очищення площадок для поділу деревини та прибирання відходів
	ЛСР – 2.1.2.	Виконання розколювання та розпилювання дров вручну
	ЛСР – 2.1.3.	Виконання перевезення, навантажування, сортування, укладання дров та спалювання відходів
ЛСР – 3.1		Освоєння операцій з лісосічних робіт
	ЛСР – 3.1.1.	Ручні лісосічні роботи
	ЛСР – 3.1.2.	Роботи з очищення лісосіки від пнів
	ЛСР – 3.1.3.	Роботи з корування лісоматеріалів
	ЛСР – 3.1.4.	Роботи з перевезення, сортування і укладання лісоматеріалів
ЛСР – 3.2		Освоєння операцій з механізації лісорубних робіт
	ЛСР – 3.2.1.	Робота на круглопильних верстатах для поперечного розпилювання
	ЛСР – 3.2.2.	Робота на механічних колунах
	ЛСР – 3.2.3.	Роботи з розпилювання дров пилами з механічним і електричним приводом
	ЛСР – 3.2.4.	Технічне обслуговування і поточний ремонт обладнання
ЛСР – 4.1		Освоєння операцій з лісосічних робіт
	ЛСР – 4.1.1.	Робота із звалювання дерев ручними пилами
	ЛСР – 4.1.2.	Прийоми робіт бензино- і електромоторним інструментом
	ЛСР – 4.1.3.	Робота із спилювання пеньків, обрізування гілля і спилювання молодих дерев моторними інструментами
ЛСР – 4.2		Освоєння операцій з стаціонарної механізації лісорубних робіт

	ЛСР – 4.2.1.	Робота на круглопилних верстатах для поперечного розпилювання
	ЛСР – 4.2.3.	Технічне обслуговування і поточний ремонт бензиномоторних і електромоторних пилок, гілкорізок, кущорізів
ЛСР – 5.1	Освоєння операцій з розкряжування хлестів і колод	
	ЛСР – 5.1.1.	Роботи з розкряжування та розпилювання
	ЛСР – 5.1.2.	Технічне обслуговування бензиномоторних, електромоторних пилок і кабелів, консервація і зберігання різновидів пилок. Поточний ремонт пилок
ЛСР – 6.1	Освоєння операцій з лісосічних робіт	
	ЛСР – 6.1.1	Підготовка до звалювання дерев
ЛСР – 6.2	Освоєння операцій з механізації лісорубних робіт	
	ЛСР – 6.2.1	Звалювання дерев

Перелік ключових компетентностей

Здатність відповідально ставитись до професійної діяльності.

Знання професійної лексики та термінології.

Здатність працювати в команді.

Здатність планувати трудову діяльність.

Здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок.

Здатність оцінювати власні результати праці, готовність навчатися впродовж життя.

Дотримання професійної етики.

Здатність діяти в нестандартних ситуаціях, оперативність у прийнятті правильних рішень у позаштатних ситуаціях під час роботи.

Запобігання конфліктним ситуаціям.

Професійна кваліфікація: лісоруб 2-го розряду

1. Кваліфікаційна характеристика

2-й розряд

Завдання та обов'язки. Очищує площадки від кори, обрізків, сміття та снігу для поділу деревини. Очищує штабелі від снігу. Прибирає відходи при поділі круглого лісоматеріалу, пеньків на осмол, шпалопилянні та на інших роботах. Відносить, відвозить відходи у відведене місце, укладає в купи і спалює їх. Подає сигнали при спусканні деревини з гір. Коле дрова і кряжі вручну із застосуванням клинків, кувалди та інших пристроїв. Розпилює дрова ручними пилками. Перевозить, сортує й укладає дрова. Виконує інші лісозаготівельні роботи під керівництвом лісоруба вищої кваліфікації.

Повинен знати: правила прибирання порубочних відходів та очищення площадок від снігу, пожежної безпеки; умовну сигналізацію; прийоми колення й

розпилювання дров вручну; основні породи дерев; розміри дров і порядок їх укладання; інструмент і правила користування ним.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Приклади робіт

очищення площадок для поділу деревини;
прибирання відходів при поділі круглого лісу;
винесення та вивезення відходів у відповідне місце, укладання в купи та спалювання;
розколювання дров і кряжів;
розпилювання дров вручну;
сортування та укладання дров;
перевезення та укладання дров.

2. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, професійної кваліфікації осіб, які навчатимуться за професією Лісоруб 2 розряду

2.1. При вступі на навчання

Повна або базова загальна середня освіта.

2.2. Після закінчення навчання

Повна або базова загальна середня освіта, професійна (професійно-технічна) освіта або професійна підготовка на виробництві, освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Лісоруб 2-го розряду.

3. Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників

Професія: 6141 Лісоруб

Професійна кваліфікація: лісоруб 2-го розряду

Загальний фонд навчального часу 191 година

№ з/п	Напрямок підготовки	Всього годин	ЗПК	ЛСР – 2.1
1	Загальнопрофесійна підготовка	18	18	
2.	Професійно-теоретична підготовка	50	40	10
3.	Професійно-практична підготовка	96	12	84
4.	Кваліфікаційна пробна робота	7		
5.	Консультації	20		
6.	Державна кваліфікаційна атестація	7		
7	Загальний обсяг навчального часу (без п.п..4.5)	171	70	94

Примітки

1. Кваліфікаційна пробна робота виконується за рахунок часу, відведеного на професійно-практичну підготовку.

2. Години, відведені на консультації, враховуються в загальному фонді навчального часу.

**4. Типова програма з підготовки за професією Лісоруб 2-го розряду
(Зміст професійних компетентностей)**

Код компетентності	Професійні компетентності	Зміст професійних компетентностей
Модуль «ЛСР – 2.1» Освоєння простих процесів з деревиною		
ЛСР – 2.1.1.	Виконання очищення площадок для поділу деревини та прибирання відходів	Знати: поняття про лісосіку; правила очищення площадок від порубочних залишків (кори, обрізків, сміття) та снігу для поділу деревини; способи прибирання відходів при поділі круглого лісу, шпалопилянні та на інших роботах; вимоги безпеки праці під час виконання очисних робіт; правила подання умовних сигналів при спусканні деревини з гір. Уміти: виконувати роботи з очищення площадок для поділу деревини, прибирання відходів. Дотримуватись вимог з охорони праці.
ЛСР – 2.1.2.	Виконання розколювання та розпилювання дров вручну	Знати: види роздобувач освітлого лісозаготівельного інструменту та пристроїв: правила користування ручними пилами, сокирами, колунами, клинками, кувалдами та ін.; прийоми розколювання, розпилювання дров і кряжів; лісові сортаменти. Уміти: Виконувати роботи з розколювання дров і кряжів вручну із застосуванням клинків, кувалди та інших пристроїв; розпилювати дрова ручними пилами. Дотримуватись вимог з охорони праці.
ЛСР – 2.1.3.	Виконання перевезення, сортування та укладання дров та спалювання відходів	Знати: технологію виконання робіт з навантаження, перевезення, трелювання, сортування та укладання дров, хмизу та гілок; правила укладання дров, дров'яної деревини, правила обміру та обліку деревини. Уміти: виконувати роботи з навантаження, перевезення, трелювання, сортування та укладання дров, хмизу та гілок та спалювання відходів; Дотримуватись вимог з охорони праці.

5. Перелік основних засобів навчання

№ з/п	Найменування	Кількість на групу 15 чол.		Примітка
		Для інд. користування	Для груп. користування	
Інструмент:				
1.	Сокира лісорубна	15 шт.		
2.	Сокира сучкорубна	15 шт.		
3.	Колун	15 шт.		
4.	Кувалда	15 шт.		
5.	Клин	15 шт.		
6.	Лучкова пилка	15 шт.		
7.	Лопата	15 шт.		
Прилади, пристрої, пристосування та засоби безпеки:				
1.	Комплект спеціального одягу, захисний шолом, взуття	15 шт.		
2.	Медична аптечка		1 шт.	

Професійна кваліфікація: Лісоруб 3-го розряду

1. Кваліфікаційна характеристика

3-й розряд

Завдання та обов'язки. Обрубують сокирою гілля й вершини звалених дерев на лісосіці. Зачищає сучки після розкрязування хлестів. Вирубують кущі і розчищає сніг навколо дерев перед звалюванням. Очищає лісосіку від порубочних решток після зимової заготівлі лісу. Вирубують пошкоджений при звалюванні лісу підріст та підлісок. Прибирає хворост і хмиз під час зрізування паростків кущорізом. Заготовляє деревну зелень у процесі обрубкування гілля. Збирає в купи й вали обрубане гілля, вирубаний підріст та підлісок разом з обрубкуванням гілля вручну і спалює їх. Збирає в купи й вали обрубані гілки, вирубаний підріст та підлісок разом з обрубкуванням гілок вручну і спалює їх. Збирає в купи, вали і спалює порубані рештки. Охороняє небезпечну зону під час проведення вибухових робіт. Складає у купи пеньки після корчування. Складає в штабелі довгоття і укладає короткомірні й колоті сортименти, дрова та інші заготовки – у стоси. Корує круглий лісоматеріал, пиломатеріали, бруски, обапіл, докоровує шпали ручним корувальним інструментом. Коле дрова, кряжі, чурбаки, баланси, осмол на механічних колунах усіх типів. Перевозить, сортує й укладає продукцію. Розпилює дрова на пилках із механічним або електричним приводом. Пускає й зупиняє механічний колун і пилку. Регулює, провадить поточний ремонт механічного колуну і привідної пилки. Утримує лісорубний інструмент у справному стані, заточує і править його.

Повинен знати: правила вирубкування кущів, розчищення снігу навколо дерев і збирання осмолу; правила і прийоми обрубкування гілля; правила і методи раціонального колення дров ручним і механізованим способами і складання в купи заготовок; конструкцію, правила експлуатації та технічного обслуговування механізованого і ручного інструменту; правила утримування, заточування і правлення лісорубного інструменту; правила заточування ручного корувального інструменту; конструкцію і правила експлуатації механізованого і ручного інструменту; технічні умови і стандарти на лісоматеріали; вимоги до якості корування лісоматеріалів згідно зі стандартами; вади і властивості деревини.

Кваліфікаційні вимоги. Повна загальна середня освіта та професійно-технічна освіта без вимог до стажу роботи або повна загальна середня освіта та професійна підготовка на виробництві.

Підвищення кваліфікації і стаж роботи за професією лісоруба 2 розряду не менше 1-го року.

Приклади робіт

- обрубкування сокирою гілля і вершин звалених дерев;
- заготівля деревної зелені у процесі обрубкування гілля;
- очищення лісосіки від порубочних залишків, збирання в купи і спалювання їх;
- складання в штабелі довгоття;
- поперечне розпилювання довгоття на круглопилельних верстатах;
- корування круглого лісу, пиломатеріалів, брусків ручним корувальним інструментом;

розколювання дров на механічному колуні;
розпилювання дров на пилках із механічним або електричним приводом;
проведення поточного ремонту обладнання.

2. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, професійної кваліфікації осіб, які навчатимуться за професією Лісоруб 3 розряду

2.1. При продовженні навчання

Повна або базова загальна середня освіта.

2.2. При підвищенні кваліфікації

Освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Лісоруб 2-го розряду, стаж роботи за професією Лісоруб 2-го розряду не менше 1-го року.

2.2. Після закінчення навчання

Повна або базова загальна середня освіта, професійна (професійно-технічна) освіта або професійна підготовка на виробництві та освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Лісоруб 3-го розряду.

3. Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників

Професія: 6141 Лісоруб

Професійна кваліфікація: лісоруб 3-го розряду

Загальний фонд навчального часу 245 годин

№ з/п	Напрямок підготовки	Всього годин	ЛСР – 3.1	ЛСР – 3.2
1.	Загальнопрофесійна підготовка			
2.	Професійно-теоретична підготовка	54	24	30
3.	Професійно-практична підготовка	174	54	120
4.	Кваліфікаційна пробна робота	7		
5.	Консультації	10		
6.	Державна кваліфікаційна атестація	7		
7.	Загальний обсяг навчального часу (без п.п.4, 5)	235	78	150

Примітки

1. Кваліфікаційна пробна робота виконується за рахунок часу, відведеного на професійно-практичну підготовку.

2. Години, відведені на консультації, враховуються в загальному фонді навчального часу.

3. При підвищенні кваліфікації та перепідготовці загальнопрофесійний блок вивчається в обсязі годин та компетентностей, визначених відповідно до результатів вхідного контролю, і додається до годин загального обсягу навчального часу та до годин загального фонду навчального часу (але не більше, ніж 70 годин).

**4. Типова програма з підготовки за професією Лісоруб 3-го розряду
(Зміст професійних компетентностей)**

Позначення	Професійні компетентності	Зміст професійних компетентностей
Модуль ЛСР – 3.1. Освоєння операцій з лісосічних робіт		
ЛСР – 3.1.1.	Ручні лісосічні роботи	<p>Знати: загальні відомості про підготовчі роботи на лісосіці. Поняття про підріст, підлісок, підгон; Правила вирубування кущів, розчищення снігу навколо дерев; правила обрубання гілля і очищення лісосік поля заготівлі деревини</p> <p>Уміти: проводити підготовчі роботи на лісосіці; обрубувати сокирою гілля й вершини звалених дерев на лісосіці; вирубувати кущі і розчищати сніг навколо дерев; вирубувати пошкоджений підріст, підлісок; збирати в купи вали і спалювати порубочні рештки та гілля; дотримуватись вимог з охорони праці</p>
ЛСР – 3.1.2.	Роботи з очищення лісосіки від пнів	<p>Знати: правила і технологічний процес корчування пеньків; правила складання в кучі пеньків після корчування</p> <p>Уміти: складати пеньки після корчування в кучі; дотримуватись вимог з охорони праці</p>
ЛСР – 3.1.3.	Роботи з корування лісоматеріалів	<p>Знати: значення і необхідність штабелювання матеріалів; правила і технологічний процес, конструкцію штабелів, їх розташування, безпеку праці при штабелюванні лісоматеріалів, технологічний процес корування матеріалів; способи корування, види ручного лісозаготівельного інструменту і пристроїв, правила утримування заточки і правлення інструменту</p> <p>Уміти: складати у штабелі довгоття і укладати короткомірні і колоті сортименти у стоси; корувати матеріали ручним способом; дотримуватись вимог з охорони праці</p>
ЛСР – 3.1.4.	Роботи з перевезення, сортування і укладання лісоматеріалів	<p>Знати: технологічний процес трелювання, сортування, перевезення лісоматеріалів; правила обміру лісової продукції у кубічних метрах; правила укладання штабелів.</p> <p>Уміти: виконувати роботи з сортування, навантаження, трелювання та перевезення лісоматеріалів, довгоття; перевіряти якість виконаних робіт, дотримуватись вимог з охорони праці</p>
Модуль ЛСР – 3.2 Освоєння операцій з механізації лісорубних робіт		
ЛСР – 3.2.1	Робота на круглопильних верстатах для поперечного розпилювання	<p>Знати: будову круглопильних верстатів для поперечного розпилювання довгоття; схеми пиляння, контролювати якість розпилювання.</p> <p>Уміти: проводити поперечне розпилювання, поділ при поперечній розмітці на круглопильних верстатах довгоття на коротко мірні сортаменти за заданими розмірами і сортаментами згідно зі стандартами; контролювати якість розпилювання; дотримуватись вимог з охорони праці</p>
ЛСР – 3.2.2	Робота на механічних колунах	<p>Знати: будову механічних та гідравлічних колунів усіх типів; правила і методи раціонального колення дров.</p> <p>Уміти: уміти запускати та зупиняти механічний колун; колоти дрова, кряжі, чурбаки, баланси на механічних та гідравлічних колунах; дотримуватись вимог з охорони праці</p>
ЛСР – 3.2.3	Роботи з розпилювання	<p>Знати: типи пилок для розпилювання дров; будову, принцип роботи пилок з механічним та електричним приводом; технологічний процес</p>

	дров пилами з механічним і електричним приводом	розпилювання деревини на сортаменти. Уміти: запускати та зупиняти пилку з механічним приводом; розпилювати дрова пилами з механічним та електричним приводом; контролювати якість розпилювання, дотримуватись вимог з охорони праці
ЛСР – 3.2.4	Технічне обслуговування і поточний ремонт обладнання	Знати: правила утримування заточування, правки інструменту; способи кріплення пил на кругло пильних верстатах; техніку регулювання колунів усіх типів; основні їх несправності, причини виникнення та способи усунення; способи регулювання пилок для розпилювання дров з механічним та електричним приводом; основні несправності пилок, причини виникнення несправностей та способи їх усунення. Уміти: утримувати лісорубний інструмент у справному стані, заточувати і правити його; проводити регулювання і поточний ремонт механічного колуну і привідної пилки; заточувати і правити ручний лісорубний інструмент, дотримуватись вимог з охорони праці

5. Перелік основних засобів навчання

№ з/п	Найменування	Кількість на групу 15 чол.		Примітка
		Для інд. користування	Для груп. користування	
	Обладнання:			
1.	Круглопильний верстат для поперечного розпилювання довгоття		1 шт.	
2.	Механічний колун		1 шт.	
3.	Гідравічний колун		1 шт.	
4.	Пилка для розпилювання дров з механічним приводом		1 шт.	
5.	Пилка для розпилювання дров з електричним приводом		1 шт.	
	Інструмент:			
1.	Сокира лісорубна	15 шт.		
2.	Сокира сучкорубна	15 шт.		
3.	Колун	15 шт.		
4.	Кувалда	15 шт.		
5.	Клин	15 шт.		
6.	Лучкова пилка	15 шт.		
7.	Лопата	15 шт.		
8.	Ручний корувальний інструмент		3 компл.	
9.	Комплект слюсарного інструменту		3 компл.	
10.	Складний метр	15 шт.		
11.	Рулетка		3 шт.	
12.	Мірна вилка		3 шт.	
13.	Мірна скоба		3 шт.	
	Прилади, пристрої, пристосування, засоби захисту			
1.	Комплект спеціального одягу, захисний шолом, взуття	15 шт.		
2.	Медична аптечка		1 шт.	

Професійна кваліфікація: лісоруб 4-го розряду

1. Кваліфікаційна характеристика

4-й розряд

Завдання та обов'язки. Спилує пеньки урівень із землею, заготовляє хмиз із дрібного лісу й кущів бензиномоторною пилкою. Готує робоче місце навколо дерев перед звалюванням. Допомагає лісорубу 6-го розряду під час звалювання дерев у випадках, передбачених правилами охорони праці. Зрізує гілки, сучки й верховіття бензиномоторними ланцюговими пилками чи гілкорізками. Зрізує пошкоджені під час звалювання підріст і підлісок, збирає в купи і валя зрізані гілля, верховіття, підріст, підлісок і спалює їх разом із одночасним обрізуванням гілля моторними пилками або гілкорізками. Спилує молоді дерева, кущі, паростки кущорізом. Працює на подачі сировини в тріскоподрібнюючу машину. Готує паливну суміш і заправляє нею бензиномоторні пилки, гілкорізки та кущорізи. Розмічує і провадить поперечне розпилювання та поділ на круглопилельних верстатах довгомірних сортиментів на короткомірні за заданими розмірами згідно зі стандартами. Стежить за справністю верстата. Замінює пилки. Звалює дерева ручними пилками. Зрубляє дерева сокирою. Розмічує і провадить поздовжнє розпилювання колод вручну на бруси й дошки. Утримує пилки, гілкорізки, кущорізи і ланцюги пилок у технічно справному стані. Провадить поточний ремонт пилок, гілкорізок, кущорізів і кабеля пилки. Заточує і править ручні пилки.

Повинен знати: конструкцію моторних пилок, гілкорізок, кущорізів, правила їх експлуатації, точіння ланцюгів пилок і ножів; правила підготовки робочого місця до звалювання дерев, заготівлі хмизу; технічні умови і стандарти на лісоматеріали; основні знання про деревні породи; конструкцію круглопилельного верстата і слешерного пристрою; правила регулювання й налагодження механізмів верстата і пристрою; правила звалювання дерев, поздовжнього розпилювання колод; правила заточування і правлення ручних пилок.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією лісоруба 3-го розряду не менше 1 року.

Приклади робіт

пеньки у рівень із землею – спилування.

хмиз із дрібного лісу і чагарнику – заготівля бензиномоторною пилою;

робоче місце навколо дерева перед звалюванням – підготовка.

гілки й вершини - обрізання бензиномоторними або електромоторними ланцюговими пилами.

пошкоджені під час звалювання підрости і підліски - зрізання, обрізання гілок моторними пилами чи гілкорізами.

молоді дерева і чагарники – спилування кущорізом.

бензиномоторні інструменти – підготовка паливної суміші і заправка;

довгомірний сортимент – проведення розмітки і поперечне розпилювання на круглопилельному верстаті на короткомірні;

дерева – звалювання ручною пилкою.

2. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, професійної кваліфікації осіб, які навчатимуться за професією Лісоруб 4-го розряду

2.1. При продовженні навчання

Повна або базова загальна середня освіта.

2.2. При підвищенні кваліфікації

Освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Лісоруб 3-го розряду, стаж роботи за професією Лісоруб 3-го розряду не менше 1 року.

2.3. Після закінчення навчання

Повна загальна середня освіта, професійна (професійно-технічна) освіта. Освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Лісоруб 4-го розряду.

3. Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників

Професія: 6141 Лісоруб

Професійна кваліфікація: лісоруб 4-го розряду

Загальний фонд навчального часу 183 години

№ з/п	Напрямок підготовки	Кількість годин		
		Всього годин	ЛСП – 4.1	ЛСП – 4.2
1.	Загальнопрофесійна підготовка			
2.	Професійно-теоретична підготовка	58	26	32
3.	Професійно-практична підготовка	108	24	84
4.	Кваліфікаційна пробна робота	7		
5.	Консультації	10		
6.	Державна кваліфікаційна атестація	7		
7.	Загальний обсяг навчального часу (без п.п.4. 5)	173	50	116

Примітки

1. Кваліфікаційна пробна робота виконується за рахунок часу, відведеного на професійно-практичну підготовку.

2. Години, відведені на консультації, враховуються в загальному фонді навчального часу.

3. При підвищенні кваліфікації та перепідготовці загальнопрофесійний блок вивчається в обсязі годин та компетентностей, визначених відповідно до результатів вхідного контролю, і додається до годин загального обсягу навчального часу та до годин загального фонду навчального часу (але не більше, ніж 70 годин).

4. Типова програма з підготовки за професією Лісоруб 4-го розряду (Зміст професійних компетентностей)

Позначення	Професійні компетентності	Зміст професійних компетентностей
Модуль ЛСП – 4.1. Освоєння операцій з лісосічних робіт		
ЛСП – 4.1.1.	Робота із звалювання дерев рздобувач освітними пилами	Знати: технологію підготовки місця навколо дерев перед звалюванням, звалювання дерев ручними пилами, підпил, недопил, використання допоміжних звалювальних пристроїв; правила заточування і правлення ручних пилок; безпеку праці під час виконання робіт.

		Уміти: підготувати робоче місце навколо дерева перед звалюванням, звалити молоде дерево ручними пилами; заточувати і правити ручні пили; розмічати і виконувати поздовжнє розпилювання колод вручну на бруси й дошки
ЛСР – 4.1.2.	Прийоми робіт бензино- і електромоторним інструментом	Знати: будову і правила експлуатації бензино-, електромоторних пил, кущорізів та гілкорізів; основні правила експлуатації. Уміти: підготувати мотоінструменти до експлуатації: розконсервувати, перевірити технічний стан, запустити і зупинити двигун; обкатати та підготувати різальні ланцюги; приготувати пальну суміш; заправити мотоінструменти; розбирати і скласти бензиномоторні пили, дотримуватись вимог з охорони праці
ЛСР – 4.1.3.	Робота із спилювання пеньків, обрізування гілля і спилювання молодих дерев моторними інструментами	Знати: правила спилювання пеньків урівень із землею, обрізування гілля бензиномоторними або електромоторними інструментами, зрізання пошкодженого під час звалювання підросту і підліску, спилювання молодих дерев і чагарнику кущорізом; очищення лісосіки від порубочних залишків; Уміти: обрізувати гілля і вершини бензиномоторними або електромоторними інструментами, спилювати молоді дерева і чагарники кущорізом; спилювати пеньки урівень із землею; заготовляти хмиз із дрібного лісу і чагарнику; допомогати вальнику під час звалювання дерев у випадках, передбачених правилами охорони праці
Модуль ЛСР – 4.2. Освоєння операцій з стаціонарної механізації лісорубних робіт		
ЛСР– 4.2.1.	Робота на круглопилних верстатах для поперечного розпилювання	Знати: будову круглопилних верстатів для поперечного розпилювання; складові частини верстатів і їх принцип дії; механізми налагодження верстатів; порядок обслуговування верстатів; несправності, причини їх виникнення і способи їх усунення. Класифікацію матеріалів, номінальні розміри, припуски і допуски. Уміти: розмічати довгомірні сортименти на короткомірні згідно стандарту, замінити пили верстата, регулювати механізми верстата, виконувати роботи із поперечного розпилювання довгомірних сортиментів на кругло пильних верстатах, усунути несправності і причини їх виникнення, дотримуватись вимог з охорони праці
ЛСР– 4.2.3.	Технічне обслуговування і поточний ремонт бензиномоторних і електромоторних пилок, гілкорізів, кущорізів	Знати: правила технічної експлуатації моторних інструментів; профілактичні огляди, види ремонтів; основні несправності в процесі експлуатації і способи їх усунення. Уміти: виконувати щоденне технічне обслуговування, технічне обслуговування в процесі експлуатації, сезонне обслуговування, поточний ремонт мотоінструментів; заточувати різальні ланцюги, перевіряти кабелі електромоторних інструментів, дотримуватись вимог з охорони праці

5. Перелік основних засобів навчання

№ з/п	Найменування	Кількість на 15 осіб		Примітка
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
Обладнання навчально-виробничої майстерні				
1.	Механічний колун		1 шт.	
2.	Гідравлічний колун		1 шт.	
3.	Пилка для розпилювання дров		1 шт.	

	з електричним приводом			
4.	Пилка для розпилування дров з бензиномоторним приводом		1 шт.	
Обладнання навчально-виробничої ділянки підприємства				
1.	Круглопилльний верстат для поперечного розпилування довгоття		1 шт.	
2	Тріскоподрібнююча машина		1 шт.	
3	Бензиномоторна пила для інтенсивного індивідуального користування		1 шт.	
4	Бензиномоторна професійна пила		1 шт.	
5	Електропилка інтенсивного індивідуального користування		1 шт.	
6	Електоропила професійна		1 шт.	
7	Кущоріз бензиномоторний		1 шт.	
8	Кущоріз електричний		1 шт.	
9	Бензиномоторна гілкорізка		1 шт.	
10	Електромоторна гілкорізка		1 шт.	
Інструмент				
1.	Сокира лісорубна	15 шт.		
2.	Сокира сучкорубна	15 шт.		
3.	Колун	15 шт.		
4.	Кувалда	15 шт.		
5.	Клин	15 шт.		
6.	Лучкова пила	15 шт.		
7.	Лопата	15 шт.		
8.	Ручний корувальний інструмент		3 компл.	
9.	Комплект слюсарного інструменту		3 компл.	
10.	Складний метр	15 шт.		
11.	Рулетка		3 шт.	
12.	Мірна вилка		3 шт.	
13.	Мірна скоба		3 шт.	
Прилади, пристрої				
1.	Комплект спеціального одягу, захисний шолом, взуття	15 шт.		
2.	Медична аптечка		1 шт.	

Професійна кваліфікація: лісоруб 5-го розряду

1. Кваліфікаційна характеристика 5-й розряд

Завдання та обов'язки. Розкрязовує бензиномоторними або електромоторними ланцюговими пилами або пилами інших конструкцій хлисти і колоди на круглі сортименти згідно зі стандартами з урахуванням максимального виходу ділових сортиментів на лісосіках, горішніх (верхніх), проміжних та долішніх (нижніх) складах, лісонавантажувальних пунктах. Розмічує й розпилує кряжі (колоди) електро-, бензиномоторними пилами і

моторними пилами інших конструкцій на чурбаки та інших сортиментів згідно заданої спеціалізації. Розпилює осмол, ялинові й дубові пеньки та відходи лісозаготівель бензино- або електромоторними пилами, розмічує й розкрязовує пневий осмол на слешерних механізмах. Встановлює й замінює пилки і ланцюги пилок. Утримує в технічно справному стані і правильно експлуатує пилки, ланцюги пилок, робочий кабель, провадить поточний ремонт пилок.

Повинен знати: вади і властивості деревини; технічні вимоги до заготовлених сортиментів; стандарти і технічні умови на них; способи раціонального поділу хлестів на сортименти; конструкцію і правильне проведення поточного ремонту інструменту.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації. Стаж роботи за професією лісоруба 4 розряду не менше 1 року.

Приклади робіт

хлести і колоди – розмітка і розкрязування на сортименти бензиномоторними і електромоторними пилами.

ялинові і дубові пеньки –розкрязування бензиномоторними пилами.

пневий осмол - розмітка і розкрязування на слешерних механізмах.

бензино- та електропили – поточний ремонт.

різальні ланцюги – заточування.

2. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, професійної кваліфікації осіб, які навчатимуться за професією Лісоруб 5-го розряду

2.1. При продовженні навчання

Повна або базова загальна середня освіта.

2.2. При підвищенні кваліфікації

Освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Лісоруб 4-го розряду, стаж роботи за професією Лісоруб 4-го розряду не менше 1 року.

2.3. Після закінчення навчання

Повна загальна середня освіта, професійна (професійно-технічна) освіта. Освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Лісоруб 5-го розряду.

3. Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників

Професія: 6141 Лісоруб

Професійна кваліфікація: лісоруб 5-го розряду

Загальний фонд навчального часу 173 години

№ з/п	Напрямок підготовки	Кількість годин	
		Всього годин	ЛСП – 5.1
1.	Загальнопрофесійна підготовка		
2.	Професійно-теоретична підготовка	36	36
3.	Професійно-практична підготовка	120	120
4.	Кваліфікаційна пробна робота	7	
5.	Консультації	10	
6.	Державна кваліфікаційна атестація	7	
7.	Загальний обсяг навчального часу (без п.п. 4. 5)	163	156

Примітки

1. Кваліфікаційна пробна робота виконується за рахунок часу, відведеного на професійно-практичну підготовку.
2. Години, відведені на консультації, враховуються в загальному фонді навчального часу.
3. При підвищенні кваліфікації та перепідготовці загальнопрофесійний блок вивчається в обсязі годин та компетентностей, визначених відповідно до результатів вхідного контролю, і додається до годин загального обсягу навчального часу та до годин загального фонду навчального часу (але не більше, ніж 70 годин).

4. Типова програма з підготовки за професією Лісоруб 5-го розряду (Зміст професійних компетентностей)

Позначення	Професійні компетентності	Зміст професійних компетентностей
Модуль ЛСР – 5.1. Освоєння операцій з розкряжування та розпилювання		
ЛСР – 5.1.1.	Роботи з розкряжування та розпилювання	<p>Знати: характеристику пилопродукції всіх порід, чистоту поверхні деревини, припуски пилопродукції на механічну обробку та всихання. Загальні положення розмітки та розкряжування хлестів і колод на сортименти, розпилювання кряжів бензиномоторними пилами на чурбаки, поняття про осмол: стовбурний і пневий; загальні положення розмітки і розпилювання кряжів; особливості розпилювання кряжів листяних і хвойних порід на чурбаки для вироблення фанери, рудникового стояка, сірників, лижних і ложових заготовок, балансу та іншого сортименту; безпеку праці під час виконання робіт.</p> <p>Уміти: розмічати хлести згідно зі стандартами; розкряжувати хлести і колоди на сортименти, розпилювати осмол, відходи лісозаготівель, пеньки, кряжі на чурбаки і заготовки бензиномоторними і електромоторними пилами. Розмічати й розкряжувати пневий осмол на слешерних механізмах, дотримуватись вимог з охорони праці</p>
ЛСР – 5.1.2.	Технічне обслуговування бензиномоторних, електромоторних пилок і кабелів, консервація і зберігання різновидів пилок. Поточний ремонт пилок	<p>Знати: види і періодичність технічного обслуговування бензино- і електромоторних пил, слешерних механізмів, безпеку праці під час виконання робіт, правила зберігання пил, ланцюгів; поточний ремонт пил у процесі їх експлуатації, правила заточування ланцюгів.</p> <p>Уміти: виконувати роботи поточного ремонту бензино- та електропил, заточувати різальні ланцюги; готувати пили до консервації і зберігання, дотримуватись вимог з охорони праці</p>

5. Перелік основних засобів навчання

№ з/п	Найменування	Кількість на 15 осіб		Примітка
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
Обладнання навчально-виробничої майстерні				
1.	Механічний колун		1 шт.	
2.	Гідравлічний колун		1 шт.	
3.	Пилка для розпилювання дров		1 шт.	

	з електричним приводом			
4.	Пилка для розпилювання дров з бензиномоторним приводом		1 шт.	
Обладнання навчально-виробничої ділянки підприємства				
1.	Круглопилльний верстат для поперечного розпилювання довгоття		1 шт.	
2	Бензиномоторна пила для інтенсивного індивідуального користування		1 шт.	
3	Бензиномоторна професійна пила		1 шт.	
4	Електропилка інтенсивного індивідуального користування		1 шт.	
5	Електрорпилка професійна		1 шт.	
6	Кущоріз бензиномоторний		1 шт.	
7	Кущоріз електричний		1 шт.	
8	Бензиномоторна гілкорізка		1 шт.	
9	Електромоторна гілкорізка		1 шт.	
10	Мірна вилка		3 шт.	
11	Електронна вилка		1 шт.	
Інструмент				
1.	Сокира лісорубна	15 шт.		
2.	Сокира сучкорубна	15 шт.		
3.	Колун	15 шт.		
4.	Кувалда	15 шт.		
5.	Клин	15 шт.		
6.	Лучкова пила	15 шт.		
7.	Лопата	15 шт.		
8.	Ручний корувальний інструмент		3 компл.	
9.	Комплект слюсарного інструменту		3 компл.	
10.	Складний метр	15 шт.		
11.	Рулетка		3 шт.	
12.	Мірна вилка		3 шт.	
13.	Мірна скоба		3 шт.	
Прилади, пристрої				
1.	Комплект спеціального одягу, захисний шолом, взуття	15 шт.		
2.	Медична аптечка		1 шт.	

Професійна кваліфікація: лісоруб 6-го розряду

1. Кваліфікаційна характеристика

6-й розряд

Завдання та обов'язки. Звалює дерева, в тому числі сухостійні та інші небезпечні дерева, бензино- і електромоторними пилами відповідно до встановлених правил. Спилює дерева і пеньки урівень із землею під час виконання підготовчих робіт на прокладанні трелювальних волоків, лісовозних вусів до лісосік, улаштуванні лісонавантажувальних пунктів і верхніх лісопромислових складів. Виконує за допомогою бензиномоторних пил комплекс лісосічних робіт: одиночне звалювання дерев, обрізування гілля, розмічування, розкрязування хлестів та складання сортиментів у штабелі. Утримує пилу, ланцюги пили, звалювальний гідравлічний клин та інший допоміжний інструмент у технічно справному стані. Виконує поточний ремонт і техобслуговування пили та звалювального гідроклина, замінює ланцюги пили, очищує, змащує і заправляє пилу. Готує робоче місце біля дерева, що спилюється, у разі одиночного звалювання.

Повинен знати: конструкцію, правила експлуатації моторної пили, двигуна і звалювального гідравлічного клина; схеми організації механізованої розробки лісосік; правила розробки лісосік; раціональні прийоми під час виконання комплексу робіт на звалюванні дерев, обрізуванні гілля, розмічуванні й розкрязуванні хлестів, складанні в купи сортиментів; стандарти і технічні умови на лісоматеріали, правила заточування ланцюгів пили.

Кваліфікаційні вимоги. Професійно-технічна освіта. Підвищення кваліфікації та стаж роботи за професією Лісоруба 5 розряду - не менше 1 року.

Приклади робіт

Дерева –підготовка робочого місця до звалювання.

Дерева –звалювання з кутовим підрізом.

Дерева – звалювання з прямокутним підрізом.

Дерева –звалювання за допомогою гідро клина.

Пили і звалювальний гідроклин - поточний ремонт і технічне обслуговування.

Приземлення завислих дерев.

2. Вимоги до освітнього, освітньо-кваліфікаційного рівнів, професійної кваліфікації осіб, які навчатимуться за професією Лісоруб 6 розряду

2.1. При підвищенні кваліфікації

Освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Лісоруб 5-го розряду; стаж роботи за професією Лісоруб 5-го розряду не менше 1 року.

2.2. Після закінчення навчання

Освітньо-кваліфікаційний рівень «кваліфікований робітник» за професією Лісоруб 6-го розряду.

3. Типовий навчальний план підготовки кваліфікованих робітників

Професія: 6141 Лісоруб

Професійна кваліфікація: лісоруб 6-го розряду

Загальний фонд навчального часу 217 годин

№ з/п	Напрямок підготовки	Кількість годин		
		Всього годин	ЛСР – 6.1	ЛСР – 6.2
1.	Загальнопрофесійна підготовка	25		
2.	Професійно-теоретична підготовка	67	32	20
3.	Професійно-практична підготовка	108	66	36
4.	Кваліфікаційна пробна робота	7		
5.	Консультації	10		
6.	Державна кваліфікаційна атестація	7		
7.	Загальний обсяг навчального часу (без п. 5)	207	98	56

Примітки

1. Кваліфікаційна пробна робота виконується за рахунок часу, відведеного на професійно-практичну підготовку.

2. Години, відведені на консультації, враховуються в загальному фонді навчального часу.

3. При підвищенні кваліфікації та перепідготовці загальнопрофесійний блок вивчається в обсязі годин та компетентностей, визначених відповідно до результатів вхідного контролю, і додається до годин загального обсягу навчального часу та до годин загального фонду навчального часу (але не більше, ніж 70 годин).

4. Типова програма з підготовки за професією

Лісоруб 6-го розряду (Зміст професійних компетентностей)

Позначення	Професійні компетентності	Зміст професійних компетентностей
Модуль ЛСР – 6.1. Освоєння операцій зі звалювання дерев		
ЛСР – 6.1.1	Роботи з основних і підготовчих робіт на лісосіці	Знати: лісозаготівельне виробництво, склад і зміст основних підготовчих робіт на лісосіці, способи розробки пасік, технології розробки лісосік багатоопераційними машинами і технологію очищення дерев від гілок, Уміти: підготувати робоче місце перед звалюванням дерева, уміти визначити розмір підпилку, недопилку, зіштовхнути дерево в заданому напрямку, звалити дерево за допомогою гідроклина, звалювати небезпечні дерева та дерева на схилах.
ЛСР – 6.1.2	Вивчення операцій, які використовуються на нижніх складах та переробка деревини	Знати: роль сучасних нижніх складів; операції, які виконуються на нижніх складах. Уміти: сортувати лісоматеріали по сортиментам, відвантажувати деревину споживачам

ЛСР– 6.1.3	Роботи на звалюванні дерев моторними пилами	<p>Знати: основні вимоги під час звалювання дерев, фактори, які впливають на них; розмір, місце, форму і глибину підрізу; схеми підрізу; величину недоріку; безпечні прийоми з підготовки робіт до звалювання лісу.</p> <p>Уміти: визначати стан, діаметр і нахил дерева, форму крони, наявність зовнішніх вад, великих сухих сучків, силу і напрямок вітру, напрям звалювання; підготувати робоче місце: прибрати чагарники низько звисаючих гілок, розчистити сніг, вибрати шлях відходу і розчистити його від снігу і перешкод; виконати підріз одним різом; виконати кутовий підріз; виконати прямокутний підрізу; звалювати простояче дерево з недорізом; звалювати дерева з боковим нахилом; звалювати дерева за секторами; звалювати дерева з допомогою гідроклина; застосовує безпечні прийоми звалювання дерева на підготовленій лісосіці</p>
Модуль ЛСР - 6.2. Освоєння обладнання лісосічних і лісоскладських робіт		
ЛСР– 6.2.1	Роботи з експлуатації бензомоторних та електромоторних пилок при звалюванні лісу	<p>Знати: правила експлуатації бензо- та електромоторних пилок при звалюванні лісу.</p> <p>Уміти: підготувати мотопили до роботи, знімати завислі дерева переносними та тракторними лебідками, провести поточний ремонт пил та гідроклина в процесі їх експлуатації під час звалювання лісу</p>
ЛСР– 6.2.2	Звалювальні та допоміжні пристрої на лісосічних роботах	<p>Знати: звалювальні пристрої: клин, звалювальні лопатки, звалювальна вилка, важелі, домкрати, гідроклин; будову і принцип роботи гідроклина; основні вимоги експлуатації гідроклина; призначення та будову допоміжних пристроїв, які використовуються на лісосічних роботах: переносні лебідки для зняття завислих дерев, снігоочишувачі на базі бензопил, переносні електростанції та інші засоби малої механізації.</p> <p>Уміти: підготувати гідроклин до роботи, знімати завислі дерева, розчищати сніг на базі бензопил, користуватися переносними електростанціями та іншими засобами малої механізації</p>
ЛСР– 6.2.3	Роботи з ремонту пилок та звалювального гідроклина	<p>Знати: принцип роботи звалювального гідроклина в процесі експлуатації під час звалювання лісу.</p> <p>Уміти: виконати поточний ремонт і технічне обслуговування пили і звалювального гідроклина; замінити ланцюги пили; очищати, змащувати і заправляти пили</p>

4. Перелік основних засобів навчання

№ з/п	Найменування	Кількість на групу 15 чол.		Примітка
		Для індивідуального користування	Для групового користування	
	Обладнання:			
1.	Круглопилний верстат для поперечного розпилювання довгоття		1 шт.	
2.	Механічний колун		1 шт.	
3.	Гідравічний колун		1 шт.	
4.	Пила для розпилювання дров з механічним приводом		1 шт.	
5.	Пила для розпилювання дров з електричним приводом		1 шт.	

	<i>Інструмент:</i>			
1.	Сокира лісорубна	15 шт.		
2.	Сокира сучкорубна	15 шт.		
3.	Колун	15 шт.		
4.	Кувалда	15 шт.		
5.	Клин	15 шт.		
6.	Лучкова пила	15 шт.		
7.	Лопата	15 шт.		
8.	Ручний корувальний інструмент		3 компл.	
9.	Комплект слюсарного інструменту		3 компл.	
10.	Складний метр	15 шт.		
11.	Рулетка		3 шт.	
12.	Мірна вилка		3 шт.	
13.	Мірна скоба		3 шт.	
14.	Бензиномоторна пила для інтенсивного індивідуального користування		1 шт.	
15.	Бензиномоторна пила		1 шт.	
16.	Бензиномоторна професійна пила		1 шт.	
17.	Електропила інтенсивного індивідуального користування		1 шт.	
18.	Електропила професійна		1 шт.	
19.	Кущоріз бензиномоторний		1 шт.	
20.	Кущоріз електричний		1 шт.	
21.	Бензиномоторна гілкорізка		1 шт.	
22.	Електромоторна гілкорізка		1 шт.	
	<i>Прилади, пристрої, пристосування, засоби захисту</i>			
1.	Комплект спеціального одягу, захисний шолом, взуття	15 шт.		
2.	Медична аптечка		1 ш	

Зауваження та пропозиції щодо змісту стандарту надсилати за адресою:
03035, м. Київ, вул. Митрополита Василя Липківського, 36,
Інститут модернізації змісту освіти Міністерства освіти і науки України.
Відділ наукового та навчально-методичного забезпечення змісту професійної освіти.
Телефон: (044)248-91-16